

Wyrok z dnia 22 czerwca 2011 r.

II PK 1/11

1. Sprawa o nakazanie wydania weksla *in blanco* wystawionego przez pracownika na zabezpieczenie roszczenia pracodawcy o zwrot pożyczki, której udzielenie nie wynika z treści stosunku pracy lub stosunku prawnego z nim związanego (roszczenia powstałego „przy okazji stosunku pracy”), nie jest sprawą z zakresu prawa pracy (art. 476 § 1 k.p.c.).

2. Skarga kasacyjna w sprawie o prawa majątkowe wynikające ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rozpoznanej w pierwszej i drugiej instancji przez sąd pracy na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy, jest niedopuszczalna, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych (art. 398² § 1 k.p.c.).

Przewodniczący SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Romualda Spyt, Jolanta Strusińska-Żukowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 czerwca 2011 r. sprawy z powództwa Romana S. przeciwko Sławomirowi F., Tomaszowi P. o wydanie, na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 13 sierpnia 2010 r. [...]

o d r z u c i ł skargę kasacyjną

U z a s a d n i e n i e

Powód Roman S. wniósł o nakazanie pozwanym - dzierżycielowi i posiadaczowi wydania weksla *in blanco* wystawionego przez powoda. Jednocześnie wnioskował o zasądzenie od pozwanego posiadacza weksla kosztów procesu oraz o zabezpieczenie powództwa przez zajęcie weksla.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powód był pracownikiem pozwanego (posiadacza weksla) i na okoliczność zabezpieczenia ewentualnych roszczeń pozwanego z tytułu szkody w powierzonym mieniu, powód wystawił weksel *in blanco*

oraz podpisał in blanco kartkę papieru. Po rozwiązaniu umowy o pracę pozwany nie zgłosił żadnych roszczeń związanych z powierzonym mieniem, jednocześnie jednak nie wydał powodowi złożonych dokumentów. Powód zaprzeczył, aby kiedykolwiek zaciągnął u pozwanego pożyczkę, w związku z którą pozwany zgłasza, aktualnie wobec powoda roszczenia z weksla.

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2009 r. zabezpieczono roszczenie pozwu przez zajęcie weksla in blanco podpisanego przez powoda. Weksel został złożony do skrzynki depozytowej banku.

W odpowiedzi na pozew pozwany Sławomir F. wniósł o oddalenie roszczenia wskazując, że weksel został wystawiony na zabezpieczenie pobranej przez powoda pożyczki na kwotę 12.500 zł. Pożyczka została według pozwanego pobrana przez powoda celem zrealizowania zobowiązania wobec siostry powoda w związku z organizacją wesela jego córki. Pozwany Tomasz P. wniósł o oddalenie powództwa i wskazał, że w imieniu pozwanego Sławomira F. wzywał powoda do zrealizowania zobowiązania w kwocie 12.500 zł. Dysponował powierzonym mu przez pozwanego Sławomira F. niewypełnionym a podpisanym przez powoda formularzem weksla in blanco.

Wyrokiem z dnia 31 marca 2010 r. Sąd Rejonowy w Środzie oddalił powództwo. Sąd ten ustalił, że powód Roman S. był zatrudniony u pozwanego Sławomira F. w okresie od 1 lipca 2005 r. do 30 kwietnia 2009 r. na stanowisku kierowcy. Umowa o pracę z 1 lipca 2005 r. przewidywała odpowiedzialność materialną powoda za powierzone mienie - samochód. W dniu 21 grudnia 2005 r. powód podpisał na rzecz pozwanego weksel in blanco oraz deklarację wekslową następującej treści: „Deklaracja do weksla in blanco. Jako zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej przez zakład pracy w załączeniu Pan S. Roman występujący jako pracownik - kierowca składa do dyspozycji zakładu weksel in blanco który zakład pracy ma prawo wypełnić w każdym czasie na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystania przez nas pożyczki wraz z odsetkami i prowizją i innymi należnościami zakładu. W przypadku niedotrzymania umówionego terminu spłaty pożyczki w całości lub w części oraz wszystkich tych przypadkach w których służy zakładowi prawo ściągnięcia swoich wierzytelności. Zakład ma prawo opatrzyć ten weksel datą płatności według swego uznania. Weksel będzie płatny w zakładzie Usługi Transportu Drogowego F. Sławomir. Weksel może być opatrzony klauzulą 'bez protestu' i klauzulą waluty”. Pozwany Sławomir F. przekazał weksel in blanco (niewypełniony) wraz z deklaracją pozwanemu Tomaszowi P.

W piśmie z 14 października 2009 r. powód został powiadomiony przez pozwanego Tomasza P. o przejęciu zlecenia windykacyjnego na podstawie weksla in blanco z 21 grudnia 2005 r. na kwotę 12.500 zł. Powód został wezwany do natychmiastowej zapłaty wskazanej kwoty wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami *incasso* - tj. łącznie 18.700 zł. W piśmie z 9 listopada 2009 r. powód został wezwany przez pozwanego Tomasza P. do zapłaty 12.500 zł do 13 listopada 2009 r. Jednocześnie wskazano, że na taką kwotę jako kwotę aktualnego zadłużenia wraz z odsetkami wypełniono weksel in blanco. Weksel in blanco nie został wypełniony.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd pierwszej instancji wskazał, że okolicznością bezsporną było podpisanie przez powoda weksla in blanco doręczonego pozwanemu. Spór dotyczył treści porozumienia zawartego pomiędzy stronami, celu w jakim zawarto przedmiotowe zobowiązanie wekslowe. Sąd Rejonowy podniósł, że z ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszej sprawie wynika, że do chwili obecnej, pomimo skierowania przez pozwanego Sławomira F. weksla do tzw. windykacji i jego przekazania pozwanemu Tomaszowi P., weksel in blanco nie został wypełniony. Załączona do weksla deklaracja wekslowa, podpisana przez powoda, wskazuje, że weksel wystawiono jako zabezpieczenie pożyczki udzielonej powodowi przez zakład pracy. Powód upoważnił pracodawcę do wypełnienia weksla w każdym czasie na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanej pożyczki z odsetkami, prowizją i innymi należnościami. Deklaracja opatrzona jest datą 21 grudnia 2005 r.

Zdaniem Sądu powód domagając się wydania dokumentu - weksla in blanco i powołując się na brak zobowiązania pomiędzy stronami, był obowiązany wykazać, że zobowiązanie wekslowe miało charakter gwarancyjny, tj. zaistniało na zabezpieczenie szkód powstałych w związku z pracowniczą odpowiedzialnością materialną. W ocenie Sądu Rejonowego dowody przedstawione przez stronę powodową nie pozwoliły uznać roszczenia powoda za uzasadnione. Jego twierdzeniom przeczy treść deklaracji wekslowej, która wyraźnie powołuje jako podstawę zobowiązania wekslowego umowę pożyczki. Powód wskazując, że podpisał czystą kartkę nie wykazał swoich twierdzeń. Za mało racjonalne Sąd Rejonowy uznał, aby osoba z określonym bagażem doświadczenia osobistego i zawodowego, należycie dbająca o swoje interesy, wystawiając weksel in blanco - jednocześnie ryzykując rodzajem zobowiązania i jego wysokości - in blanco podpisała deklarację wekslową. Skoro - jak twierdzi powód - weksel powstał jako zabezpieczenie odszkodowawcze za mienie powierzone, to nie zachodziły żadne przeszkody, aby deklarację wekslową wypełnić jednoznacznie

tekstem. To weksel po jego wypełnieniu określiłby dopiero wysokość kwotową ewentualnego odszkodowania. Jedynie ta okoliczność była niepewna w momencie podpisywania deklaracji. Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że twierdzeń powoda nie potwierdzają zeznania przesłuchanych w sprawie świadków. Również jego twierdzenie, że podpisanie weksla i deklaracji było warunkiem pracy u pozwanego, nie pozostaje w zgodzie z treścią dokumentów załączonych do akt sprawy. Strony wiązała najpierw umowa o pracę na czas określony, tj. od 1 lipca do 30 września 2005 r., a od 1 października 2005 r. umowa o pracę na czas nieokreślony. W umowie tej znalazł się zapis, że pracownik ponosi odpowiedzialność zgodnie z Kodeksem pracy za powierzone mienie - samochód. Weksel i deklaracja podpisane zostały dopiero 21 grudnia 2005 r., a więc bez związku czasowego z terminami podpisywania przez strony umów o pracę.

W apelacji powód zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 222 § 1 k.c., sprzeczność poczynionych przez Sąd orzekający ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, nierozpoznanie przez Sąd istoty sprawy, przez zaniechanie zbadania podstawy materialnej żądania powoda i naruszenie przepisów procesowych, mające wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku.

Sąd Okręgowy wyrokiem zaskarżonym rozpoznawaną skargą kasacyjną oddalił apelację i kosztami postępowania apelacyjnego obciążył powoda. Sąd przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego. Uznał też, że Sąd pierwszej instancji dokonał trafnej i kompleksowej oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy podkreślił, że bezpodstawne są twierdzenia skarżącego, że Sąd pierwszej instancji dał wiarę wyłącznie zeznaniom pozwanych. Wynika to stąd, że zeznania Edwarda K. i nawet Krystyny K. - siostry powoda nie potwierdziły wersji powoda, że weksel został wystawiony na zabezpieczenie ewentualnych szkód jakie mogły powstać w mieniu powierzonym. Poza tym deklaracja wekslowa wyraźnie wskazuje, że weksel in blanco zabezpiecza pożyczkę udzieloną mu przez pozwanego - Sławomira F. co zostało potwierdzone podpisem powoda. Przyjęcie wersji powoda nie jest możliwe, ponieważ nie przedstawił on żadnych dowodów na jej potwierdzenie. W tym stanie rzeczy materiał dowodowy zgromadzony w przedmiotowej sprawie wyraźnie potwierdza, że pozwany udzielił powodowi pożyczki. Niezrozumiałe jest również podnoszenie przez powoda, że u pozwanego nie utworzono zakładowego funduszu świadczeń socjalnych ani kasy zapomogowo-pożyczkowej, pozwalają-

cych pozwanemu na udzielanie pożyczek pracownikom. Sąd Okręgowy nie zaakceptował argumentów apelującego, że Sąd pierwszej instancji naruszył art. 222 § 1 k.c. Treścią przewidzianego w tym przepisie roszczenia windykacyjnego jest przyznane właścicielowi żądanie wydania oznaczonej rzeczy przez osobę, która włada jego rzeczą. Jednakże w okolicznościach sprawy dopiero spłata zadłużenia powoduje wygaśnięcie zobowiązania i w tym momencie aktualizuje się prawo do zwrotu weksla. W tym stanie rzeczy Sąd pierwszej instancji dokonał trafnej i kompleksowej oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego, a apelujący nie wykazał, aby istniały podstawy do zmiany lub uchylecia zaskarżonego wyroku.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik powoda zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, przez niewłaściwe zastosowanie art. 221 § 1 k.c. oraz błędną wykładnię art. 6 k.c. oraz naruszenia przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz 386 § 4 k.p.c., polegające na tym, że w następstwie niespełnienia przez Sąd Okręgowy funkcji procesowej (rozpoznawczej i kontrolnej) doszło do pominięcia części materiału zbranego w postępowaniu oraz nierozpoznania istoty sprawy.

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości oraz uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Środzie Wielkopolskiej do ponownego jej rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach procesu za wszystkie instancje.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że umowa o pracę przewidywała odpowiedzialność powoda za powierzone mienie - samochód. Powód nie zaciągnął pożyczki od pozwanego. Wystawił weksel, jednakże nie podpisywał deklaracji wekslowej o przedstawionej treści, a jedynie podpisał niezapisaną kartkę papieru, która miała być wraz z wekslem zabezpieczeniem na wypadek powstania szkody w powierzonym mieniu. Podpisanie weksla i kartki papieru in blanco było warunkiem pracy u pozwanego.

Uzasadniając zarzut naruszenia art. 222 § 1 k.c. skarżący wskazał, że weksel własny stanowi własność jego wystawcy, natomiast posiadacz weksla (pозwany) był zobowiązany wykazać, że jest uprawniony do jego posiadania, czego nie uczynił. Sądy nieprawidłowo zinterpretowały normę zawartą w wyżej wymienionym przepisie, wychodząc z założenia, że powód powinien wykazać inne uprawnienia niż własność weksla i nie zauważając, że to pozwany winien wykazać swoje uprawnienie do po-

siadania weksla. Dlatego w związku z rozwiązaniem umowy o pracę i rozliczeniem się powoda z powierzonego mienia oraz brakiem innych zobowiązań, pozwany, posiadacz weksla, był zobowiązany zwrócić weksel wystawcy - powodowi.

W kwestii zarzutów procesowych skarżący podniósł, że Sąd Okręgowy, wydając zaskarżone orzeczenie, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania, tj. istnienia umowy pożyczki, której zabezpieczeniem miałby być wystawiony weksel wraz z deklaracją wekslową, co narusza art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Okręgowy, nie uzupełniając materiału dowodowego w postępowaniu apelacyjnym i nie odnosząc się do materiałów dowodowych podniesionych przez powoda w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji na okoliczność nieistnienia umowy pożyczki pomiędzy powodem i pozwanym posiadaczem weksla, uznał, że umowa pożyczki istniała i powództwo o wydanie weksla byłoby uprawnione po spłacie zobowiązania w kwocie 12.500 zł przyjmując, że umowa pożyczki istniała, bez rozważania zebranego materiału dowodowego w tym zakresie i bez przeprowadzenia postępowania dowodowego w postępowaniu apelacyjnym, Sąd naruszył art. 233 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c. a także art. 382 k.p.c. W konsekwencji nie została rozpoznana istota sprawy, co narusza art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wynika z ustaleń przyjętych w podstawie faktycznej zaskarżonego wyroku wystawienie przez powoda weksla in blanco miało na celu zabezpieczenie wierzytelności pozwanego Sławomira F., pracodawcy powoda, wynikających z udzielonej mu przez tę osobę pożyczki. Bezpodstawne są przedstawione w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia przepisów postępowania zmierzające do podważenia tego ustalenia. Niedopuszczalny, jako dotyczący ustalenia faktów i oceny dowodów jest w świetle art. 398³ § 3 k.p.c., zarzut naruszenia art. 233 w związku z art. 328 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c. Z kolei, formułując zarzut naruszenia art. 382 k.p.c., skarżący nie wziął pod uwagę, że zgodnie z ustalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, w dyspozycji tego przepisu, stanowiącej, że sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, mieści się zarówno przyjęcie przez sąd odwoławczy ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, jak i dokonanie własnych ustaleń na podstawie dowodów przeprowadzonych w pierwszej instancji (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyż-

szego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999 nr 7-8, poz. 124 i wyroki Sądu Najwyższego z: 18 kwietnia 2001 r., II UKN 339/00, OSNP 2003 nr 1, poz. 21; 8 lutego 2000 r., II UKN 385/99, OSNAPIUS 2001 nr 15, poz. 493; 16 listopada 2005 r., V CK 342/05, LEX nr 186755). W tej sytuacji Sąd Okręgowy był uprawniony do dokonania ustalenia, że miało miejsce zawarcie umowy pożyczki, na której zabezpieczenie powód wystawił swojemu pracodawcy weksel, zwłaszcza, że nie jest to ustalenie odmienne od wniosków Sądu Rejonowego, lecz jedynie wyraźne i w pełni uargumentowane ich dopełnienie. Warto też zauważyć, że skarżący, zarzucając Sądowi Okręgowemu niezuzupełnienie materiału dowodowego oraz nieodniesienie się do materiałów dowodowych przedstawionych przez powoda w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, nie wskazał, do czego był zobowiązany, w jakim kierunku miałyby nastąpić uzupełnienie dowodów, ani do jakich dowodów przedstawionych w postępowaniu w pierwszej instancji Sąd Okręgowy się nie odniósł (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 28 marca 2006 r., I UK 213/05, LEX nr 277891). Chybiony jest także zarzut naruszenia przez zaskarżony wyrok art. 386 § 4 k.p.c. W świetle treści tego przepisu, nie wnikając w złożoną kwestię fakultatywności jego dyspozycji, jego naruszenie może ewentualnie polegać na nieuchyleniu przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji, który nie rozpoznał istoty sprawy albo, gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Tymczasem skarżący, jak wynika z uzasadnienia tego zarzutu, nierozpoznanie istoty sprawy zarzuca Sądowi drugiej instancji. Poza tym skarżący mylnie rozumie pojęcie nierozpoznania istoty sprawy i materialnej podstawy żądania, wiążąc je z niedokonaniem przez Sąd zgodnego z jego oczekiwaniami ustalenia faktycznego, polegającego na stwierdzeniu nieistnienia umowy pożyczki. Tymczasem, po pierwsze Sąd Okręgowy dokonał w tym zakresie opisanego już wyżej ustalenia. Po drugie, oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego. Niewyjaśnienie okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie jest równoznaczne z nierozpoznanie istoty sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNAPIUS 2000 nr 12, poz. 483).

W świetle powyższych okoliczności faktycznych rozważenia w pierwszej kolejności wymaga to, czy niniejsza sprawa ma charakter sprawy z zakresu prawa pracy, czy też jest sprawą cywilną w ścisłym znaczeniu, tj. sprawą ze stosunków prawa cy-

wilnego. Kwestia ta ma zasadnicze znaczenie, ponieważ w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 12.500 zł., podczas gdy w sprawach cywilnych w ścisłym znaczeniu skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych (art. 398² § 1 k.p.c.).

Według art. 476 § 1 k.p.c., przez sprawy z zakresu prawa pracy rozumie się sprawy o: 1) roszczenia ze stosunku pracy lub z nim związane, 1¹) ustalenie istnienia stosunku pracy, jeżeli łączący strony stosunek prawny, wbrew zawartej między nimi umowie, ma cechy stosunku pracy, 2) roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy, 3) odszkodowania dochodzone od zakładu pracy na podstawie przepisów o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. W ocenie Sądu Najwyższego rozpoznawana sprawa nie należy do żadnej z wymienionych kategorii spraw z zakresu prawa pracy. Przede wszystkim, sprawa dotycząca zobowiązania wekslowego nie może być uznana za sprawę o roszczenia ze stosunku pracy, tj. sprawę, w której materialnoprawną podstawą roszczenia jest stosunek pracy (por. pkt III.5. uchwały pełnego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1975 r., V PZP 5/75, OSNCP 1976 nr 6, poz. 120), skoro podstawą i przyczyną tego zobowiązania jest złożenie przez wystawcę podpisu na wekslu. Możliwe jest zatem jedynie kwalifikowanie tego rodzaju sprawy do spraw o roszczenia związane ze stosunkiem pracy. W świetle orzecznictwa, abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego nie wyklucza z kognicji sądów pracy spraw dotyczących tego rodzaju zobowiązań, jeżeli mają one „pracownicze podłoże” (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2011 r., II PK 159/10). Oznacza to, że przyczyną, która doprowadziła do podpisania weksla, jest związek z zatrudnieniem zobowiązania pracownika, którego zabezpieczeniu weksel służy. W dotychczasowej praktyce sądowej do takich spraw zaliczono sprawy dotyczące wekslowego zabezpieczenia roszczeń pracodawcy związanych z odpowiedzialnością materialną pracownika (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 3 czerwca 1969 r., III PRN 35/69, OSNCP 1970 nr 3, poz. 47; 21 maja 1981 r., IV PRN 6/81, OSNCP 1981 nr 11, poz. 225; 18 marca 1998 r., I PKN 436/97, OSNAPiUS 1999 nr 4, poz. 126; 26 stycznia 2011 r., II PK 159/10) lub jego odpowiedzialnością na podstawie weksla gwarancyjnego z tytułu rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia (wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 1998 r., I PKN 560/97, OSNAPiUS 1999 nr 5, poz. 160). Prak-

tyka ta odpowiada ukształtowanemu w orzecznictwie i doktrynie rozumieniu pojęcia roszczeń związanych ze stosunkiem pracy. Zgodnie z nim, do spraw o roszczenia związane ze stosunkiem pracy zalicza się sprawy, które mają podstawę w stosunku prawnym innym niż stosunek pracy, który jest warunkowany i uzależniony od istnienia stosunku pracy. Dlatego do spraw o roszczenia związane ze stosunkiem pracy zalicza się sprawy związane z nim pośrednio wtedy, gdy bez związania stron stosunkiem pracy uprawnienie, które jest przedmiotem roszczenia procesowego, nie powstałoby. Decydujący jest aspekt przedmiotowy związku takiego roszczenia ze stosunkiem pracy, odwołujący się do podstawy faktycznej roszczenia, w tym sensie, że nie powstałoby ono gdyby nie istniał stosunek pracy (por. np.: postanowienie z dnia 20 maja 1988 r., I PZ 11/88, OSNCP 1990 nr 12, poz. 151; uchwałę z dnia 3 lutego 1989 r., III PZP 54/88, OSNCP 1990 nr 3, poz. 39; uchwałę z dnia 28 kwietnia 2004 r., III CZP 19/04, OSNC 2005 nr 6, poz. 105; uchwałę z dnia 3 sierpnia 2007 r., I PZP 7/07 (OSNP 2008 nr 5-6, poz. 55; uchwałę z dnia 9 kwietnia 2008 r., II PZP 4/08, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 280; wyrok z dnia 10 października 2008 r., II CSK 232/08, LEX nr 497665; uchwałę z 11 maja 2010 r., II PZP 3/10). Podmiotowy aspekt tego związku polega na tym, że roszczenie związane ze stosunkiem pracy jest zasadniczo skierowane przeciwko podmiotowi, który jest szeroko rozumianym pracodawcą, np. następcą prawnym pracodawcy. Jednakże również sprawa z powództwa cesjonariusza, który nabył wierzytelność byłego pracodawcy wobec byłego pracownika, jest sprawą ze stosunku pracy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2008 r., II PZP 4/08, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 280). Nie jest natomiast związane ze stosunkiem pracy, w rozumieniu art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c., roszczenie powstałe tylko przy okazji stosunku pracy. Spór o roszczenie powstałe „przy okazji stosunku pracy” charakteryzuje się tym, że między roszczeniem a stosunkiem pracy brak jest współzależności w tym znaczeniu, że spór mógłby powstać również w sytuacji, gdyby między stronami nie istniał stosunek pracy. Za tego rodzaju spór Sąd Najwyższy uznał np. spór o zapłatę przez pracownika reszty ceny kupna za zakupione od zakładu pracy materiały. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przedmiotowe powiązanie tego sporu ze stosunkiem pracy jest w gruncie rzeczy żadne, ponieważ spór ma charakter cywilnoprawny i mógłby powstać między podmiotami, niepozostającymi w stosunku pracy. Stosunek pracy stał się tylko „okazją” do zawarcia przez pracownika i zakład pracy transakcji o charakterze czysto cywilnoprawnym i powstania w związku z tym sporu

(zob. uzasadnienie uchwały SN z dnia 5 sierpnia 1986 r., III PZP 48/86, OSNCP 1987 nr 7, poz. 94).

W ocenie Sądu Najwyższego, żądania powoda rozpoznane przez Sądy w niniejszej sprawie mają właśnie charakter roszczeń powstałych „przy okazji stosunku pracy”. Udzielenie przez pracodawcę pracownikowi pożyczki w celu sfinansowania jego zadłużenia związanego z weselem córki nie wynika z żadnego obowiązku zawartego w treści stosunku pracy lub stosunku związanego ze stosunkiem pracy. Wobec tego roszczenia te mają charakter roszczeń cywilnoprawnych w ścisłym znaczeniu. W tym stanie rzeczy rozpoznawana sprawa jest sprawą o prawa majątkowe wynikające ze stosunków z zakresu prawa cywilnego w rozumieniu art. 1 k.p.c., w której skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych. Sprawa ta powinna zostać przekazana do wydziału cywilnego do rozpoznania w postępowaniu „zwykłym” lub rozpoznana przez sąd pracy z wyłączeniem przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2009 r., II PK 25/09 i powołane tam orzecznictwo; zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2009 r., II PZP 5/09, LEX nr 518051). Naruszenie tych wymagań nie spowodowało jednak nieważności kontrolowanego postępowania, ponieważ nie wypełnia ono żadnej z przesłanek nieważności wskazanych art. 379 k.p.c. W szczególności zaskarżony wyrok został wydany w prawidłowym składzie (art. 367 § 3 k.p.c.). Podobnie w prawidłowym składzie jednego sędziego został wydany wyrok Sądu pierwszej instancji (art. 47 § 1 k.p.c.). Poza tym, wskazane uchybienie nie naruszało interesu skarżącego, skoro postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy jest oparte na zasadzie ochrony interesów pracownika. Należy też uznać, że rozpoznanie w drugiej instancji przez sąd pracy i na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy sprawy o prawa majątkowe wynikające ze stosunków z zakresu prawa cywilnego (sprawy cywilnej w ścisłym znaczeniu) nie daje podstaw jej procesowej kwalifikacji w postępowaniu kasacyjnym jako sprawy z zakresu prawa pracy. Przepis art. 398² § 1 k.p.c., ustanawiający ograniczenia dopuszczalności skargi kasacyjnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia nie pozwala sądowi na odstępstwa od tych ograniczeń, poza zakresem dokładnie wskazanym w jego zdaniu drugim. Wobec tego należy uznać, że skarga kasacyjna w sprawie o prawa majątkowe wynikające ze stosunków z zakresu prawa cywilnego (sprawa cywilna w ścisłym znaczeniu), rozpoznanej w pierwszej i drugiej instancji przez sądy pracy na

podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy, jest niedopuszczalna, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych (art. 398² § 1 k.p.c.).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 398² § 1 k.p.c.

=====